

INSTITUCIJE IDENTITETA

Kulturni identitet jedne države može se posmatrati i kao skup karakteristika koje jednu kulturu čine različitom u odnosu na druge kulture. Među ovim karakteristikama su prije svega jezik, kulturno nasljeđe, folklor i običaji jednog naroda, stil življenja i rada, duhovne i etičke vrijednosti, forme ekspresije i umjetničke produkcije i sve ono što čini kolektivnu svijest i sistem zajedničkih referenci koje obezbjeđuju koheziju društva.

Kulturni identitet je, kao što se vidi, multidimenzionalna konfiguracija, sa više nivoa interakcije, ali ni u jednom slučaju zatvoreni, jednom zauvijek dati sistem, već dinamični ekvilibrijum internog i eksternog, ukorijenjivanja i otvaranja, kontinuiteta i inovacije. On ne predstavlja fiksno nasljeđe, već dinamičan i stvaralački proces, zahvaljujući kome jedna država konstituiše svoj vlastiti identitet, oslanjajući se na svoju prošlost i na slobodno prisvajanje planetarnih vrijednosti.

Identitet obuhvata i simbole identifikacije jedne države koji se jasno manifestuju i kroz imena i nazive državnih institucija kulture koje predstavljaju stručno pravni stožer kulturnog sistema i reprezentuju državu na unutrašnjem i međunarodnom nivou.

Ovdje za Crnu Goru nastaje, ostaje i opstaje jedan neobičan problem. Naše krovne državne institucije iz oblasti kulture su: "Narodni muzej Crne Gore", "Državni arhiv Crne Gore", "Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Crne Gore", "Centralna narodna biblioteka Crne Gore"- "Đurđe Crnojević", "Crnogorsko narodno pozorište" ali ovom korpusu pripadaju i "Crnogorska kinoteka", "Prirodnjački muzej Crne Gore", "Crnogorsko kraljevsko pozorište", "Regionalni zavod za zaštitu spomenika" "Centar za arheološka istraživanja Crne Gore" i td.

Složićemo se da su nazivi Narodni, Državni, Republički, Crnogorski, Centralni, Regionalni previše heterogeni za jednu malu i u savremenom smislu mladu državu. Upravo zbog karakteristika "mala i mlada" očuvanje kulturnog identiteta Crne Gore i Crnogoraca predstavlja "veliki i stari" problem.

Da li je zbog toga manja šteta uniformisati nazive ovih institucija, pa ih sve nazvati Državnim jer one to jesu, ili Crnogorskim jer one to prevashodno jesu ili Narodnim jer se one mogu i takvim smatrati ili ih kao do sada ostaviti sa ovakvim šarenim nazivima gdje svako može uzeti slobodu da njihove nazive tumači po svojoj želji.

Neupućenog stranca naziv "Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture" može navesti na pomisao da je Crna Gora regionalno organizovana država, a ako mu neko i objasni da nije, jedino što mu preostaje da zaključi jeste da se radi o nekom Regionalnom zavodu za nekoliko država u okruženju. I naziv "Republički" nedvosmisleno upućuje na zaključak da je Crna Gora ustavom ustrojena kao republika, što bi takođe bilo pogrešno.

Posebni kuriozitet je sedmočlani naziv Centralne narodne biblioteke Crne Gore "Đurđe Crnojević"-Cetinje. Zbog ovoga nelogično dugog naziva ne jednom se desilo da na pismu adresiranom ovoj instituciji stoji: CENTRALNA NARODNA BIBLIOTEKA CRNE GORE, gospodinu Đurađu Crnojeviću, Cetinje.

Crna Gora na sreću ima sav potencijal i prednost za dobar razvoj u oblasti kulture. Zemlja i ljudi u njoj mogu se osloniti na veoma jaku kulturnu tradiciju, na dragocjeno kulturno nasljeđe, na kreativnu scenu i na jaku želju da se uspostavi saradnja i partnerstvo sa zemljama u regionu i svijetu.

Ova država zaslužuje da ima dobro organizovane, jake, kvalitetne i utemeljene institucije koje će čuvati crnogorsku kulturnu baštinu i razvijati kulturno stvaralaštvo. One takve moraju biti i suštinski ali i dekalrativo kroz svoje jasno ime i naziv.

Predrag Malbaša
arheolog, specijalista za srednji vijek
viši kustos i konzervator savjetnik